

**Materská škola Ľubotice
Čsl. Letcov 2, Ľubotice**

**Školský vzdelávací program
*SLNIEČKO***

Názov školského vzdelávacieho programu:	SLNIEČKO
Stupeň vzdelania:	Predprimárne vzdelanie
Dĺžka štúdia:	1 - 4 roky
Forma výchovy a vzdelávania:	Celodenná forma výchovy a vzdelávania
Vyučovací jazyk:	slovenský
Prerokovaný v pedagogickej rade:	01. 07. 2016
Prerokovaný v rade školy:	28. 08. 2016
Schválený zriaďovateľom:	31. 08. 2016
Vydaný dňa:	01. 09. 2016
Reevidovanie:	
Platnosť dokumentu od:	01.09. 2016
Platnosť dokumentu do:	31.08. 2018
Platnosť dokumentu od:	01.09. 2018
Platnosť dokumentu do:	31.08. 2021
Platnosť dokumentu od:	01.09. 2021
Platnosť dokumentu do:	31.12. 2021
Platnosť dokumentu od:	01.01. 2022
Platnosť dokumentu do:	31.08. 2022
Platnosť dokumentu od:	01.09.2022
Platnosť dokumentu do:
Platnosť dokumentu od:
Platnosť dokumentu do:	

Obsah školského vzdelávacieho programu

- ◆ Názov vzdelávacieho programu
- ◆ Vymedzenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania a zameranie školy
- ◆ Stupeň vzdelania
- ◆ Profil absolventa
- ◆ Charakteristika odboru vzdelávania v materskej škole a jeho dĺžka
- ◆ Forma výchovy a vzdelávania
- ◆ Učebné osnovy a východiská plánovania
- ◆ Obsahové celky a ich charakteristika
- ◆ Vyučovací jazyk
- ◆ Osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno
-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho
vzdelávania
- ◆ Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov
- ◆ Osobitosti výchovy a vzdelávania detí v národnostných materských školách

Názov vzdelávacieho programu: SLNIEČKO

Vlastné ciele a poslanie výchovy a vzdelávania a zameranie materskej školy

V súlade s podmienkami materskej školy a s jej profiláciou sme si vytýčili nasledovné ciele:

- na základe vlastnej iniciatívy poznávať a objavovať blízke i vzdialené okolie, prírodu, zákonitosti a svoje miesto v známom i neznámom prostredí,
- chápať potrebu ochrany životného prostredia prostredníctvom vytvárania nových vzorov správania sa k životnému prostrediu,
- rozvíjať u detí návyky súvisiace so zdravým životným štýlom,
- triediť odpad a poznať jeho opätovné využitie,
- bádať, skúmať a experimentovať v prírode, a tak chápať jej zákonitosti,
- rozvíjať u detí schopnosť učiť sa, základom čoho sú kompetencie rozvíjajúce emocionálnu inteligenciu – sebavedomie, zvedavosť, schopnosť konať s cieľom, sebaovládanie, spolupráca, komunikácia so zámerom pripraviť deti na vstup do ZŠ,
- podporovať a rozvíjať u detí zdravú sebaúctu a schopnosti kooperácie v kolektíve,
- rozvíjať komunikačné kompetencie vo všetkých jazykových rovinách s využitím rozvojového potenciálu písanej reči,
- do edukačného procesu zaraďovať inovačné metódy rozvoja osobnosti,
- naučiť deti využívať digitálne technológie,
- utvárať a rozvíjať národné povedomie detí prostredníctvom ľudovej slovesnosti typickej pre náš región,
- účasťou na kultúrnych podujatiach obce rozvíjať a zachovávať tradície a spolupatričnosť s kultúrnym dianím okolia,
- posilňovať úctu k staršej generácii v rodine,
- podporovať nadanie, osobnosť a záujmy každého dieťaťa prostredníctvom krúžkovej činnosti – anglický jazyk, tanečný krúžok, environmentálny krúžok,
- utvoriť si pozitívny vzťah k poznávaniu anglického jazyka, jeho intonáciu, slovnú zásobu.

Zameranie školy:

Materská škola Ľubotice je školou s dlhoročnou tradíciou, ktorej predchodkyňou bola od roku 1947 štátna detská opatrovňa umiestnená v kaštieli. Materská škola Ľubotice, ktorej zriaďovateľom v súčasnosti je obec Ľubotice je päť - triednou materskou školou s kapacitou 128 detí v triedach s celodennou prevádzkou. Od roku 2015 sme cvičnou školou PF PU v Prešove. Keďže od roku 2004 sme držiteľmi certifikátu vydaného MŠ SR a sme zaradení do celonárodnej siete ako „**Škola podporujúca zdravie**“ a následne vychádzajúc z analýzy komplexných metód kvalitatívneho vyhodnocovania všetkých dôležitých stránok práce v našej materskej škole sme sa rozhodli aj naďalej obohacovať výchovu a vzdelávanie o aktivity cez plánovité a systematicky premyslené programy a projekty podporujúce zdravý životný štýl – krúžok „**Zeleninkáči**“ a environmentálne cítenie - projekt „**Tajomstvá stromov**“.

Chrániť prírodu je v súčasnom svete prioritou pre človeka už od útleho veku. Spolu s našimi deťmi sa učíme ekologicky myslieť a naše poznatky prenášame do zodpovedného prístupu a konania v prospech prírody. Sme tradične zapojení do projektov – „Pomôž svojej škole – Milk Agro“ a zberu papiera. Cez aktivity enviromentálneho krúžku „**Malí objavitelia**“ sa oboznamujeme s rastlinnou aj živočíšnou ríšou, ochranou prírody cez praktické činnosti, bádateľské činnosti, zážitkové učenie – Motýlia záhrada, školské výlety do prírodného prostredia – Spišský Hrhov, ZOO, Čermeľ. Prostredníctvom digitálnych učebných programov – Život v lese poskytujeme deťom príležitosť poznávať prírodné javy a vedieme ich k samostatnému hľadaniu informácií a bádateľskej činnosti.

Na základe záujmu aj nadania našich detí sa do bežného moderného života snažíme vstúpiť lásku k ľudovým tradíciám hudobno - tanečným krúžkom „**Spievajúce Slniečnice**“ prezentujúcim sa hlavne prvkami ľudových tradícií a ľudovej slovesnosti. Vianočné sviatky, Veľká noc, Dni matiek, Dňa rodiny, oslavy obce na Cyrila a Metoda, vystúpenia pre jubilantov obce, sú príležitosťou ako sa prezentovať a cez ľudovú pieseň a tanec dať možnosť našim deťom prejavíť svoje nadanie .

Naša materská škola sa už v minulosti snažila rôznymi aktivitami cielene otvárať verejnosti so zameraním na to, aby sa stala miestom kontaktov, miestom s chápaním, že je prvým edukačným prostredím pre dieťa. Tradíciou sa stala nadštandardná spolupráca s Centrom pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie, logopédkou, spoluprácou s rodinou a so Základnou školou v Ľuboticiach cez spoločné akcie aj nad

rámec plánu spolupráce.

S podporou miestnej komunity a partnerov sme vypracovali a zrealizovali projekty: „**Náš dvor hier**“ s cieľom vytvoriť pre deti pohybovo – relaxačnú zónu s bezpečnými telovýchovnými hračkami v zdravíu prospešnom prostredí.

Do výchovno – vzdelávacieho procesu boli včleňované konkrétne úlohy z projektu „ŠPZ“/pozri ročný plán/, napr.: Zdravý úsmev, korčuliarsky kurz, predplavecká príprava.

Kolektív materskej školy sa snaží prispievať k sociálnej klíme, v ktorej vládne tvorivá pracovná atmosféra založená na pozitívnych medziľudských vzťahoch s rešpektovaním jednotlivcov, ich osobnostných charakterov. Našou prioritou je vytvárať v triedach príjemnú, priateľskú atmosféru s rešpektovaním osobnosti každého dieťaťa, jeho potrieb, osobitostí, prípadné konflikty riešiť láskavým prístupom a nadväzovaním príjemného kontaktu.

Stupeň vzdelania

Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného roka školského vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Predprimárne vzdelávanie môže dieťa ukončiť aj vtedy, ak nedovŕšilo šiesty rok veku, ale podľa vyjadrenia príslušného školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a všeobecného lekára pre deti a dorast môže plniť povinnú školskú dochádzku / predčasné zaškolenie dieťaťa na žiadosť rodičov /. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania. Tento doklad vydá riaditeľ materskej školy len dieťaťu, ktoré absolvovalo posledný rok vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole.

Profil absolventa

Ak dieťa, pre ktoré je plnenie predprimárneho vzdelávania v materskej škole povinné¹, nedosiahne školskú spôsobilosť a pokračuje v plnení povinného predprimárneho vzdelávania, jeho vzdelávanie sa sústreďuje na odstránenie deficitov v rozvoji kľúčových kompetencií nevyhnutných na zvládnutie primárneho vzdelávania v základnej škole.“
Poznámka 1znie: „§ 28a ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský

zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“)

Charakteristika odboru vzdelávania v materskej škole a jeho dĺžka

Materská škola podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej, estetickej, rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie, pripravuje na život v spoločnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami detí⁸.

Výchova a vzdelávanie v materskej škole sa uskutočňuje podľa školského vzdelávacieho programu⁹.

Na predprimárne vzdelávanie sa prijíma dieťa od troch rokov veku; výnimočne možno prijať dieťa od dovŕšenia dvoch rokov veku. Predprimárne vzdelávanie je povinné pre dieťa, ktoré dosiahlo 5 rokov veku do 31. augusta¹⁰.

Povinné predprimárne vzdelávanie trvá jeden školský rok. Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahne školskú spôsobilosť, bude pokračovať v plnení povinného predprimárneho vzdelávania ešte jeden školský rok za podmienok ustanovených v zákone¹¹.

Poznámka 8 pod čiarou znie: „§ 28 ods. 1 školského zákona“

Poznámka 9 pod čiarou znie: „§ 7 školského zákona“

Poznámka 11 pod čiarou znie: „§ 28a ods. 1 školského zákona“

Poznámka 12 pod čiarou znie: „§ 28a ods. 3 školského zákona“

Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie, poldenná aj celodenná, sa v materských školách uskutočňuje dennou formou. Denná forma výchovy a vzdelávania sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

a) v celom rozsahu vzdelávania zabezpečeného materskou školou pre deti, ak sa vyhlási výnimočný stav, núdzový stav alebo mimoriadna situácia;

b) v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetky deti;

c) v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa materskej školy pre deti, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné, ak kvôli zdravotnému stavu alebo z iných závažných dôvodov (napr.: rodinné dôvody, ohrozovanie bezpečnosti a zdravia iných detí, ktoré sú účastníkmi výchovy a vzdelávania), nemôžu plniť povinné predprimárne vzdelávanie formou pravidelného denného dochádzania, najdlhšie počas troch po sebe idúcich mesiacov;

d) v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však jeden mesiac, z dôvodov podľa § 150a ods. 2 školského zákona.

Povinné predprimárne vzdelávanie dieťa plní formou pravidelného denného dochádzania v pracovných dňoch v rozsahu najmenej štyri hodiny denne, okrem času školských prázdnin. Dieťa so zdravotným znevýhodnením môže plniť povinné predprimárne vzdelávanie v rozsahu menej ako štyri hodiny denne za podmienok ustanovených zákonom¹³.

Výchova a vzdelávanie sa v materskej škole uskutočňuje prostredníctvom nasledujúcich foriem denných činností:

- hry a činnosti podľa výberu detí,
- zdravotné cvičenie,
- vzdelávacia aktivita,
- pobyt vonku,
- činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, odpočinok).

Hry a činnosti podľa výberu detí sú spontánne alebo učiteľkou navodzované hry. Ich súčasťou je dopoludnia aj ranný filter prípadne aj ranný kruh. Hry a činnosti podľa výberu detí sú zaraďované ako samostatná organizačná jednotka počas prichádzania detí do materskej školy a odchádzania popoludní. Súbežne s nimi sa môžu uskutočňovať aj vzdelávacie aktivity. Pri navodzovaní obsahu hier a činností podľa výberu detí sa kladie dôraz na uplatňovanie ich individuálnych záujmov a potrieb.

Zdravotné cvičenie sa realizuje každý deň v určitom čase zásadne pred jedlom (spravidla pred desiatou) s podmienkou dodržiavania hygienických zásad (vo vyvetranej miestnosti, prípadne vonku). Patrí k vopred plánovaným činnostiam. Môže sa zaradiť aj viackrát v priebehu dňa a môže sa realizovať tak v interiéri (herňa, telocvičňa), ako aj v exteriéri materskej školy (školský dvor, terasa, ihrisko a. i.).

Vzdelávacie aktivity sú aktivitami vzťahujúcimi sa na sprostredkovanie plánovaných vzdelávacích obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí. V rámci vzdelávacích aktivít sa vytvára nosný priestor na postupné dosahovanie výkonových štandardov. Vzdelávacie aktivity sa zaraďujú ako samostatná organizačná jednotka alebo môžu byť súčasťou všetkých ostatných denných činností. Sú realizované ako individuálne, skupinové alebo frontálne aktivity detí. Časové trvanie vzdelávacej aktivity musí rešpektovať schopnosti a potreby detí, ich vývinové osobitosti a zákonitosti psychohygieny.

Pobyt vonku plní okrem pedagogickej a rekreačnej aj významnú zdravotnú funkciu. Súčasťou pobytu vonku sú najmä spontánne pohybové aktivity, voľné hry podľa výberu

detí a vychádzka mimo areálu materskej školy. V rámci pobytu vonku môžu byť zaradené aj vzdelávacie aktivity a zdravotné cvičenie tak, aby bol ponechaný dostatok času na spontánne hry a pohybové aktivity detí. Realizuje sa každodenne, skrátiť, či úplne vynechať sa môže len z dôvodu mimoriadne nepriaznivých meteorologických podmienok. Ak sa pobyt vonku skráti alebo nerealizuje, je potrebné zabezpečiť podmienky na pohybovú aktivitu detí v triede alebo telocvični (ak ju materská škola má).

Činnosti zabezpečujúce životosprávu

Stravovanie detí sa zabezpečuje v pevne stanovenom čase, pričom sa odporúča dodržať trojhodinový interval medzi podávanými jedlami (desiata, obed, olovrant). Čas podávania jedla sa stanovuje podľa podmienok prevádzky materskej školy.

Odpočinok sa zaraďuje po obede, pričom jeho trvanie závisí od potrieb detí. Ležadlá musia byť zdravotne nezávadné. Minimálne trvanie odpočinku je 30 minút. Odpočinok v jednotriednej materskej škole, ako aj vo vekovo heterogénnych triedach, sa diferencuje podľa potrieb detí. Nesmie sa narúšať realizáciou krúžkovej činnosti. Všetky formy denných činností detí usmerňujú kvalifikované učiteľky pre predprimárne vzdelávanie. Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole je charakteristická flexibilitou striedania spontánnych a riadených činností. Formy denných činností sa realizujú súbežne alebo ako samostatné organizačné jednotky. Usporiadanie denných činností spracúva materská škola vo forme denného poriadku, ktorý:

- zabezpečuje vyvážené striedanie spontánnych hier a riadených činností,
- vytvára dostatočný priestor pre individuálne potreby a záujmy detí,
- zabezpečuje dodržiavanie zásad zdravej životosprávy (pravidelné stravovanie, dostatočný pobyt na čerstvom vzduchu, dostatočná pohybová aktivita a odpočinok).

V triedach s poldennou výchovou a vzdelávaním sa denný poriadok upravuje vzhľadom na čas ich prevádzky.

Poznámka 13 znie: „§ 59a ods. 5 školského zákona“

Učebné osnovy

Učebnými osnovami školského vzdelávacieho programu Slniečko sú vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách. Sú spracované do obsahových celkov s prihliadnutím na vlastné osobitosti obsahu výchovy a vzdelávania, charakteru výchovno-vzdelávacej činnosti a osobitosti učenia. Pre prehľadnejšie plánovanie výchovno-vzdelávacej činnosti sú rozdelené do týždenných celkov. Jednotlivé celky sa navzájom dopĺňajú, prelínajú, spolu súvisia.

Východiská plánovania

- ✓ Výchovno-vzdelávaciú činnosť (ďalej VVČ) plánujeme cieľovými vzdelávacími aktivitami týždenne. Výchovno-vzdelávací plán pre príslušný týždeň vypracúva učiteľka rannej smeny aj pre kolegyňu popoludňajšej smeny (po ich vzájomnej konzultácii). Obsah i forma plánu VVČ je plne v kompetencii každej učiteľky.
- ✓ Pri plánovaní dopoludňajších cieľových vzdelávacích aktivít zohľadňujeme rozvrhnutie vzdelávacích oblastí (ďalej VO) na časový úsek jedného mesiaca (podľa odporúčaného rozvrhnutia uvedeného v ŠVP), ktoré ponímame ako minimum. Nejde však o striktné, ale skôr o orientačné dodržiavanie uvedeného rozvrhnutia (napr. ak má byť podľa rozvrhnutia vzdelávacia oblasť zaradená 4-krát a v niektorom mesiaci sa podarí zaradiť ju menej, v ďalších mesiacoch stav vyvážíme, a naopak). Pre týždenné plánovanie frekvenciu zaradenia VO nestanovujeme, táto je výlučne na voľbe učiteliek. Tie pri plánovaní VVČ v konkrétnej triede vzájomne spolupracujú. V prípade, že sa v mesiaci vyskytnú voľné dni (dni pracovného voľna), ako aj školské jarné, jesenné a zimné prázdniny (kedy sa výchovno-vzdelávacia činnosť kvôli zlučovaniu tried plánuje a realizuje formou voľných hier detí), zaradený počet vzdelávacích oblastí na časový úsek jedného mesiaca sa úmerne skracuje. V čase letných prázdnin sa výchovno-vzdelávacia činnosť plánuje a realizuje výlučne formou voľných hier detí, a teda bez zohľadňovania odporúčaného rozvrhnutia vzdelávacích oblastí uvedeného v ŠVP.
- ✓ Plánovanie vzdelávacích oblastí v rámci popoludňajších cieľových vzdelávacích aktivít je plne v kompetencii učiteliek konkrétnych tried.
- ✓ Pri plánovaní vychádzame z poznania aktuálnej úrovne detí, rešpektujeme ich

prirodzenú variabilitu a ich sociokultúrne prostredie, ako aj pedagogické zásady (postupnosť, primeranosť, systematickosť a pod.).

- ✓ Plánujeme tematicky, zohľadňujeme záujmy a potreby detí. Časová ohraničenosť jednotlivých tém závisí od učiteliek, ktoré zohľadňujú záujem detí o konkrétne témy. Pri plánovaní aktivít na konkrétny týždeň si učiteľky vyberajú výkonové štandardy zo ŠVP, ktoré prispôsobujú schopnostiam danej skupiny detí, pričom môžu (ale nemusia) využívať adaptácie výkonových štandardov jednotlivých VO vymedzené viacerými úrovňami dosahovania jednotlivých výkonov. Výkonové štandardy môžu v prípade ich širšieho vymedzenia deliť, ale i spájať do logicky integrovaných celkov. Spravidla teda v rámci plánovania dochádza k vzájomnému prepájaniu vzdelávacích oblastí resp. k integrácii výkonových štandardov z niektorých VO.

Obsahové celky a ich charakteristika

Obsahový celok	Tematický celok
Škôlkári	Ja a moja MŠ Kto sa o nás stará Môj deň Bezpečne v MŠ a okolí
Farebná jeseň	Prišla jeseň Poklady z ovocnej a zeleninovej ríše Les a jeho tajomstvá Bezpečne na ceste
Moje telo	Moje telo Ako funguje moje telo Moje zúbky Zdravé potraviny
Zimné sviatky	Mikuláš Moja rodina Čaro Vianoc
Biela zima	V kráľovstve snehu a ľadu

	<p>Vezmeme si sane Zima medzi zvieratkami Vtáčiky v zime</p>
<p>Čo ruky dokážu</p>	<p>Moje ruky objavujú Fašiangy Malí kuchári Čím budem</p>
<p>Vykuklo slniečko</p>	<p>Kniha - náš kamarát Z rozprávky do rozprávky Voda a všetko okolo nej Príroda sa zobúdzza</p>
<p>Dotkni sa zeme</p>	<p>Veľkonočné vajíčko Zvieratká z dvora Naša Zem Ľudia a hviezdy</p>
<p>S láskou</p>	<p>Jarné kvety Čo sa skrýva v tráve Moja mama Naše Slovensko - Naša dedina Farebný svet</p>
<p>Letnou krajinou</p>	<p>MDD - týždeň detskej radosti Keď semafor zabliká Zvieratká zďaleka Je tu leto</p>

Vzdelávacie oblasti a podoblasti

Jazyk a komunikácia	1 Hovorená reč 2 Písaná reč 2.1 Chápanie obsahu, významu a funkcií písanej reči 2.2 Chápanie formálnych charakteristík písanej reči	1.1 1.2 1.3 2.1.1 2.1.2 2.1.3 2.1.4 2.2.1 2.2.2 2.2.3	Komunikačné konvencie Artikulácia a výslovnosť Gramatická správnosť a spisovnosť Poznávanie funkcií písanej reči Porozumenie explicitného významu textu - slovná zásoba Porozumenie implicitného významu textu Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči Koncept tlače a znalosť knižných konvencií Fonologické procesy a fonologické uvedomovanie Grafomotorické predpoklady písania
Matematika a práca s informáciami	1 Čísla a vzťahy 2 Geometria a meranie 3 Logika 4 Práca s informáciami		
Človek a príroda	1 Vnímanie prírody 2 Rastliny 3 Živočíchy 4 Človek		

		2.2	Výtvarné činnosti s tvarom v priestore
		2.3	Výtvarné činnosti s farbou
		2.4	Spontánny výtvarný prejav
		2.5	Synestézia – medzizmyslové vnímanie
			Vnímanie umeleckých diel
Zdravie a pohyb	1 Zdravie a zdravý životný štýl 2 Hygiena a sebaobslužné činnosti 3 Pohyb a telesná zdatnosť		

Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie v materských školách sa uskutočňuje v slovenskom jazyku alebo v jazyku príslušnej národnostnej menšiny7 .“

Poznámka 7 znie: „§ 12 školského zákona“

Osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Každá materská škola by v súčasnosti mala byť schopná poskytovať podmienky pre inkluzívne vzdelávanie. Takéto vzdelávanie napĺňa ideu rovnosti šancí pre všetkých, rovnosti prístupu ku vzdelávaniu a v konečnom dôsledku k zabezpečeniu sociálnej inklúzie. V podmienkach predprimárneho vzdelávania v materských školách sa idea inklúzie dotýka najmä prístupu k deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami s cieľom prijať čo najväčší počet týchto detí do bežných škôl a tried. Deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú deti so zdravotným znevýhodnením, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj deti s nadaním14. Tieto deti a ich rozvoj vyžadujú podporu, ktorá je náročnejšia a komplexnejšia v porovnaní s podporou poskytovanou deťom so štandardným vývinom. Materské školy musia byť pripravené takúto komplexnú podporu poskytnúť uvedomujúc si, že miera komplexnosti a jej modifikácie podpory a starostlivosti je závislá od špecifickej podoby výchovno-vzdelávacích potrieb konkrétnych

detí. Aby prostredie materskej školy bolo schopné poskytnúť inkluzívne vzdelávanie, treba brať do úvahy nasledovné všeobecne platné princípy inklúzie vo vzdelávaní, ktoré je potrebné zohľadniť aj pri tvorbe školského vzdelávacieho programu:

1. Vzdelávanie pre všetkých.
2. Univerzálne a rovnaké vzdelávacie ciele (na výstupe vzdelávania).
3. Diverzita a adaptabilita na úrovni presnej identifikácie a diferencovanosti vstupných podmienok a pokroku vo vzdelávaní.
4. Adaptácia procesu a postupu podmienkam lokálnej komunity a jej potrieb.
5. Presah školských aktivít na lokálne aktivity a ich integrácia do činnosti školy.
6. Intenzívny profesijný vývin podieľajúcich sa pedagogických zamestnancov.

Uvedené princípy sa konkretizujú tak, aby boli zabezpečené nasledovné kritériá inkluzívneho vzdelávania:

Spravodlivosť a rovnosť v poskytovaní výchovy a vzdelávania

Všetky deti bez ohľadu na pohlavie, vierovyznanie, etnickú, jazykovú alebo kultúrnu príslušnosť, ekonomické zázemie a zdravotné znevýhodnenie majú rovnaký prístup k vzdelávaniu.

Všetky deti majú rovnaký nárok na tie isté podporné služby a rovnaký prístup.

Koordinované ciele a spolupráca

Zabezpečovanie inkluzívneho vzdelávania vyžaduje úzku a intenzívnu spoluprácu všetkých zainteresovaných a dobre štruktúrovaný tím, ktorý podporuje inkluzívnosť vo vzdelávaní. Každá materská škola zabezpečuje intenzívnu spoluprácu aj s rodičmi detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Pripravenosť pedagogických zamestnancov materských škôl na inkluzívne vzdelávanie

Materská škola vytvára podmienky na to, aby všetci pedagogickí zamestnanci materských škôl boli schopní orientačne identifikovať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby detí a zároveň, aby materská škola bola v úzkom kontakte s odborníkmi, ktorí majú identifikáciu špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb v kompetencii. Učiteľky materských škôl sú schopné pristupovať k týmto deťom individuálne a zabezpečovať ich zmysluplný individuálny rozvoj. Jedným z nástrojov takéhoto rozvoja je individualizácia vzdelávacích programov pre tieto deti. Podmienkou vytvárania týchto programov je kvalitná pedagogická diagnostika. Materská škola rovnako vytvára podmienky na intenzívnu spoluprácu a komunikáciu s rodičmi týchto detí, ako aj na komunikáciu so zariadeniami

výchovného poradenstva a prevencie, ktoré týmto deťom poskytujú podporné služby. Inkluzívne prostredie materskej školy Materská škola dbá o to, aby v rámci svojich priestorov zabezpečila univerzálny dizajn, a aby deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a deťom cudzincov boli poskytované a dostupné špecificky prispôsobené zariadenia a materiál. Materská škola zároveň dbá aj o odbúranie všetkých bariér, ktoré by mohli narúšať proces inklúzie nielen detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Prostredie je zabezpečené tak, aby v čo najväčšej miere spájalo všetky deti. Uvedené princípy a kritériá inkluzívneho vzdelávania sa konkretizujú v školských vzdelávacích programoch a v individuálnych vzdelávacích programoch v závislosti od konkrétnej a aktuálnej situácie jednotlivých materských škôl, čo je spojené s pravidelnou modifikáciou a adaptáciou týchto programov podľa reálnych potrieb. V špeciálnych triedach pre deti so zdravotným znevýhodnením a v materských školách pre deti so zdravotným znevýhodnením (špeciálnych školách) sa deti vzdelávajú podľa vzdelávacích programov pre deti:

- s mentálnym postihnutím,
- so sluchovým postihnutím,
- so zrakovým postihnutím,
- s telesným postihnutím,
- s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- choré a zdravotne oslabené,
- hluchoslepé,
- s viacnásobným postihnutím.

Dieťa so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu školy. Ak jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú, aby sa vzdelávalo podľa školského vzdelávacieho programu, dieťa sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu vypracovaného v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa. Deťom so zdravotným znevýhodnením sa v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie poskytujú rôzne formy špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie. Materské školy sú povinné vytvárať inkluzívne prostredie pre všetky deti, vrátane detí cudzincov.“ Poznámka 14 pod čiarou znie: “§ 2 písm. j) školského zákona“ 7)

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Predprimárne vzdelávanie detí cudzincov sa zameriava na rozvíjanie elementárnych základov:

1. komunikačných kompetencií,
2. matematických kompetencií a kompetencií v oblasti vedy a techniky,
3. digitálnych kompetencií,
4. kompetencií učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť,
5. sociálnych a personálnych kompetencií,
6. občianskych kompetencií,
7. pracovných kompetencií.

Osobitosťou výchovno-vzdelávacej činnosti je aj osvojovanie si základov slovenského jazyka ako L2, tak, aby deti mali dostatočné a veku primerané komunikačné schopnosti v slovenskom jazyku.

Osobitosti výchovy a vzdelávania detí v národnostných materských školách

Výchovno-vzdelávacia činnosť na predprimárnom stupni vzdelávania národnostných škôl sa zameriava aj na zachovanie a rozvoj kultúrnej a jazykovej identity detí patriacich k národnostným menšinám. Osobitosťou výchovno-vzdelávacej činnosti je aj osvojovanie si základov slovenského jazyka ako L2, tak, aby deti mali dostatočné a veku primerané komunikačné schopnosti v slovenskom jazyku. Učiteľky prepájajú komunikáciu v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a v slovenskom jazyku tak, aby deťom poskytovali kvalitné rečové vzory v oboch jazykoch.

